

bartli valär

anderscht

as

i

gmeint

han

gedichti uf walsertütsch

somedia
BUCHVERLAG

*Für Cheyenne Demont:
Was wäre die Liebe ohne die Sprache –
was wäre die Sprache ohne die Liebe*

Lektorat: Marietta Kobald-Walli

Umschlagbild: Paul Sample
Mit freundlicher Genehmigung von Rolf Paltzer und
Petra Arends-Paltzer

Dieses Buch konnte realisiert werden dank der
freundlichen Unterstützung von:

Anny-Casty-Sprecher-Stiftung
Graubündner Kantonalbank
Kulturförderung, Kanton Graubünden
Kulturfonds Klosters
Stiftung Jacques Bischofberger
Stiftung Johannes Walli
Wildmannli Tafel uf Tafaas
Region Prättigau Davos
Walservereinigung Graubünden

© 2019 Somedia Production AG / Somedia Buchverlag
Edition Somedia
www.somedia-buchverlag.ch
info.buchverlag@somedia.ch
Satz und Gestaltung: Alpine Studios, Klosters
Produktion: Somedia Production AG

ISBN 978-3-907095-13-3

graubünden BOOKS

inhalt

1	i	7
2	du	23
3	da	41
4	döt	53
5	früjer	63
6	jetzä	77

cd

1	nid ä füüfer
2	dr grünen
3	di boschgä fläched köörig
4	puurä uf dr muurä
5	brünneli
6	trazza (instrumental)
7	wartä
8	paradies
9	wüerli
10	jetz bini wider ggangä
11	schlaf guet liebi muus
12	früelig ir badau (instrumental)
13	morä scho
14	vor mr gand

texte, musik, instrumente, aufnahme, mix: bartli valär
 gemastert von antonio sabato / www.klangfaerber.ch
 elektrische gitarre auf «dr grünen»: romano capol
 musik wüerli: trad.

1

i

dr grünen

dunnä am mississippi
 hockensch uf dr laubä
 d schiff faarend vrbii und
 d schtrassä sind am schtaubä
 än altä maan nümmt us mä hosäsack
 ä schnorrägigä uus
 und de schpillt er
 ä blues

i hockä am schlappinbach
 han ds inschtrumänt drbii
 und schtudiere wie das ächt
 bin ünsch chönnti sii
 und de faani a zupfä
 und singä wie mier das so tüend
 und druus gits
 dr grünen

i han dr grünen
 eifach dr grünen
 där ischt nid truurig oder so
 är bringt eim au gar nid zum lachä
 aber dä tönt eifach äso
 wie wenn er grad da härä köörti
 und nienä anderscht hiin
 i han dr grünen
 chum höck dii härä
 wettischt au ä grünenä siin

i han dr grünen
eifach dr grünen
so wie d wisä sind dä summer
oder ds wasser van dä gletscher
grünen ischt da ä huufä ummer
in allnä artä überal
duchel hell schtarch oder fiin
i han dr grünen
chum höck dii härä
und lass nisch grüeni siin

hüt

hüt gengti gärä
wie die im Bus
wa schi angschlüssled händ
aangleid und grüsch

hüt gengti z liebscht
es wer mr grad gliich
und ds erschtä bäändli
hätti kant erwüsch

jetz schteendti dobnä
gwüss im ä reezä luft
und luegti zringum
uf di bärgä und d sunnä

jetz schteendti döttä
wa hüüfä andri schtöönd
und apper luegend
uf ünsch da häijunnä

mier hockend im büro
old ättä im auto
old servierend im bischtro
old schuflend dr mischt

mier weers hüt grad gliich
dr mischt im büro la hockä
hüt gengti gäärä
aber es ischt halt wies ischt

poscht

grad ischt ds gälbe auto
vam brieftrager fortgfaarä
und i bin uus gä luegen
was er mr gfergged hed

jetzä hani nid schlächt
gschtuuned vor em huus
wieni am briefchaschtä
ummergnötterled und nä göffned han

gseen hani nid grad viil
äs ischt nemmli nüüd dinnä gsin
wie sus ättä biigäwiisch
in däm tonders kärli

kein brief
kein chartä
kein rächnig
kein ziitig
keis heftli
kein zädel
kein werbig
nüüd

due hani weidli wirem
iin in ds huus müessä gaan
in ds badzimmer vor dä schpiegel
gä luegä obs mi überhaupt no gebi

jung

es ischt schaad
bini nid äso gsin
wieni jetzä bin
woni jung gsi bin

aber wenni
säb gsi weer
de weeri jetzä
nid äso
wieni jetzä bin

albig no

wenni ättä döt härä gaan
wa i ufgwaggsä bin
schmeckts gliich
und tönts gliich
aber es gseed nümme gliich uus

das huus
wo mier alli drin gläbt händ
ischt nümme da
drfür es anders
und döt dinnä huusend ander lüüt

i mim chopf chani no
drdür gaan wie früejer
köörä jedi tür
gschpürä jedä tritt
und ättä neemti dii gäärä döt härä mid

i huusä scho lang
eswo anderscht
im en anderä huus
wos mr gfallt
und mid andernä lüüt woni gäärä han

aber wenni ättä döt härä gaan
wa i ufgwaggsä bi
ds nüä huus gseen und drin ander lüüt
sä tuets mr albig no
uheimli wee

paradies

d flüügä händ scho
mis vrschteck entdeckt
und gänd kei rue
i han schon z viil
van däm jänzer kan
und bi no nid zue

d sunnä brennt heiss
uf ä pritterwand
ä chäfer chräbled
über mini hand
und gengts mr nid so miis
es weeri ds paradiis

wärums mr schlächt geid
hed vrschideni gründ
dänä am hang schritend es paar hünd
weischt ds läbä packt
eim mengsmal schwer
und jetz ischt au no d fläschä leer

d sunnä wandered
dm abed zue
und entli gänd
au d flüügä rue
und gengts mr nid so miis
es weeri ds paradiis

ooni dii

es ischt eifach nümme ds gliichä
wenni dür di leerä schtrasse gaan
oder irä duuchlä bar
äläi ar thekä schtaan

de würds mr komisch i miim mage
und i bschtellä no ä whisky mee
wie wenn das ättes nutzti
i wetti dii hald wider gsee

ooni dii ischt alles anderscht
ooni dii weissid nid uus und iin
ooni dii bini mier sälber z wider
und es würd nie mee wie vorchär siin

mid dier

es ischt guet
wemr gliicher meinig sind
und i ä satz aafaan
und du seischt nä fertig

aber es ischt au guet
wemr anderer meinig sind
und du ds gägäteil
va miim seischt

de weisi allmal
am schluss
gliich mee
as am aafang

es ischt viil hübscher
mid dier z schriten
als mid andernä
z lachen

summer

woni gseen han
wie ünschi chlein
– aso sövel chlein
isch jo nümmä –

über di leng schtrass
mid dä rollschue gfaaren ischt
– aso denä seid mä
jetz äbä inlein-skeits –

und irjes nasi alpott
uuf in d sunnä ghebt hed
– drnäbed sind d auto
mid vollggaracho gsuttered –

hani gädäicht säb ischt ättes
wa schi ires läbä lang
– i hoffä es geid uusinnig lang
und ischt uusinnig hübsch –

niemee vrgisst und deicht
wenns ärä z sinnd chund
– falls schi schi denn
erinnerä mag –

so ischt dr summer
in miir chindheit gsin